
POSUDEK
K ŽÁDOSTI O UZNÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE „PRÁVA A POVINNOSTI VLASTNÍKA LESA“
JAKO PRÁCE RIGORÓZNÍ

JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M.

Zpracovatel rigorózní práce: Mgr. Jana Melicharová
Školitel: Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Ochrana lesa jako velmi důležitého, nezastupitelného ekosystému je tématem diskutovaným nejen na úrovni národní, ale i na úrovních, které ji přesahují, přestože les, podobně jako půda, představují složky životního prostředí, u kterých nevystává bezprostřední potřeba jejich ochrany na úrovni přesahující hranice států (byť i s tímto přístupem by bylo možno vést v současné době polemiku). Právě tato skutečnost je jedním z důvodů, proč v oblasti ochrany lesa neexistují prakticky žádné mezinárodní smlouvy či komunitárně-právní předpisy, narozdíl např. od oblasti ochrany vod či živočichů a rostlin, o to více bychom nicméně v této oblasti našli dokumenty doporučující povahy (v rámci mezinárodního práva označované jako „soft law“). Vždyť *Principy hospodaření v lesích* se staly jedním z hlavních výstupů, byť po neúspěšných snahách některých zemí nezávazným, Konference v Rio de Janeiru v roce 1992. Velmi aktivní je v tomto směru též Rada Evropy, připomeňme z poslední doby např. Deklaraci vídeňského summitu pro život lesů (2003) či Varšavskou deklaraci obsahující dvě rezoluce týkající se vztahů lesa a energie a lesa a vody (2007). Obdobně na komunitární úrovni nenajdeme předpis, který by se bezprostředně týkal ochrany lesa – tento určitý deficit je nicméně nahrazován nejrůznějšími aktivitami a doporučeními, mezi nimiž zaujímá významné místo Akční plán EU pro lesnictví, přijatý na období let 2007 – 2011¹. Přes tyto iniciativy zůstává regulace hospodaření v lesích, včetně ochrany jejich ekologických funkcí, především předmětem vnitrostátních právních úprav.

Důležitost kvalitní legislativy v oblasti lesního hospodářství je v České republice podtržena faktem, že Česká republika patří k zemím s vysokou lesnatostí – téměř 1/3 státního území je pokryta lesy. Rigorózanťka si přitom pro svoji práci vybrala aspekt této legislativy, který se

¹ Sdělení Komise Radě a Evropskému Parlamentu o akčním plánu EU pro lesnictví; KOM(2006) 302 v konečném znění.

jeví být jedním ze stěžejních – udržitelné hospodaření v lesích totiž předpokládá „udržitelně nastavenou“ strukturu vlastnictví.

Práce je dělena do 6 kapitol, přičemž jádro práce tvoří kapitoly 2, 3 a 4 (Současná struktura vlastníků lesů v ČR, Práva vlastníka lesa, Povinnosti vlastníka lesa). Za obzvlášť zdařilou považuji právě část věnovanou popisu aktuální struktury vlastnických vztahů v lesích, obsahující úvahy o pozitivích a negativích vlastnění lesů státem. Autorka v mnoha ohledech velmi správně identifikovala a popsala nejpálčivější problémy vznikající ze skutečnosti, že stát je vlastníkem více jak 50% lesních pozemků v České republice, přičemž tyto jsou spravovány subjektem, jehož právní forma je nepříliš šťastným reliktem z doby před rokem 1989.

Za zdařilou považuji též část věnovanou srovnání s právními úpravami okolních států, ač do ní autorka bohužel nezařadila právě část věnovanou komparaci struktury vlastníků lesů, která by s ohledem na část 2. práce mohla být velmi inspirativní pro aktuální úvahy o budoucnosti správy lesů ve vlastnictví ČR. Přehlednou nelze ani zajímavé úvahy *de lege ferenda*, obsažené v kapitole 6.

Na druhou stranu nelze práci nevytknout až přílišnou popisnost v některých částech, jakož i poněkud unáhlené právní závěry bez adekvátní argumentace (např. na s. 36 se autorka zmiňuje o údajném rozporu § 24 odst. zákona o lesích s Listinou základních práv a svobod z důvodu, že zmiňované ustanovení zákona o lesích ukládá některé další povinnosti ve vztahu k lesům ve státním a obecním vlastnictví, čímž dochází podle názoru autorky k diskriminaci; předně v této souvislosti nelze porovnávat neporovnatelné subjekty práv, z nichž navíc stát ani obce nejsou nositeli práv ve smyslu Listiny – ostatně již z pouhého systematického výkladu čl. 11 Listiny je patrné, že vlastnictví státu vykazuje oproti vlastnictví jednotlivců značná specifika, včetně výhradního vlastnictví k určitým statkům, která ovšem nelze považovat za porušování základních práv; rovněž tak např. na s. 104 autorka uvádí, že „[J]e stále nejasné, jestli má státní podnik lesy od státu pronajaté, či komu vlastně patří“ – toto tvrzení nemá žádnou faktickou oporu, Lesy ČR, s.p. mají ve vlastnictví minimum lesních pozemků, přičemž vlastnictví státu k naprosté většině lesních pozemků, resp. porostů ve správě tohoto státního podniku není žádným způsobem zpochybňováno).

Přes naznačené výtky, které by měly být rigorózníčkou chápány spíše jako vodítko pro případ dalšího studia věnovaného tomuto zajímavému tématu, doporučuji práci uznat jako práci rigorózní ve smyslu čl. VII Rigorózního řádu Právnické fakulty.

V rámci rigorózní zkoušky by se měla rigorózníčka zaměřit na následující okruhy otázek:

1/ Na s. 32 a 105 práce je zmiňována nevhodnost použití zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, pro účely lesnických prací. Uvedenou normu nelze s ohledem na požadavky vyplývající z komunitární úpravy v tomto ohledu podstatněji měnit, posuďte nicméně možnosti využití postupů podle zákona č. 139/2006 Sb., koncesní zákon.

2/ Na s. 45 práce je stručně zmiňována možnost čerpání dotací prostřednictvím Evropského fondu rozvoje venkova. Zamyslete se nad dalšími možnostmi podpory hospodaření v lesích v rámci podpor předvídaných nařízením (ES) č. 1698/2005, v současném znění.

3/ Vyhledejte dostupné výsledky aktuálních sporů vzniklých v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek podnikem Lesy ČR, s.p. (řízení před ÚOHS, Komisí ES, správními soudy) a proveďte jejich analýzu.

V Praze dne 12. září 2008